

ZAGADNIENIA
INWESTYCYJNE

w świetle

prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

Nr. 11
Rok VI

S p i s r z e c z y :

M. Czarkowa

" Wytrwale prowadzić walkę
o obniżenie kosztu budo-
wnictwa "

M. N. Vincenzini

" Kontrola cen materiałów
i sprzętu przy opłacie
rachunków.

" Sowietskije Finansy "
nr. 1. Rok 1951 .

" Kontrola za cenami na ma-
teriały i obрудование pri
opłacie szchetow-faktur "

" Gosfinizdat - 1950 "
/ skrócone tłumaczenie
podręcznika dla prac. banków
finansujących inwestycje /

WYTRWALE PROWADZIĆ WALKĘ O OBNIŻENIE
=====

KOSZTU BUDOWNICTWA
=====

Sowietckije Finansy
Rok 1951 Nr 1

Uchwała Rady Ministrów ZSRR z dnia 9 maja 1950 r. w sprawie zniżenia kosztu budownictwa ma ogromne znaczenie dla gospodarki narodowej. Walcząc o wykonanie tej uchwały organizacje budowlane okręgu Swierdłowskiego włożyły dużo pracy w przejrzanie projektów i w przeliczowanie kosztorysów i wycen jednostkowych na ceny wprowadzone w życie z dniem 1 lipca 1950 r. Przy budowie jednego z zakładów przemyślowych zakończono przejrzanie projektów i przeliczowanie kosztorysów znacznie wcześniej, niż wymagał termin, mianowicie w dniu 29 sierpnia 1950 r., a przy tym niżono koszt budowy o 25,5 %. Projekt przewidywał rozszerzenie biura fabrycznego, lecz po jego przejrzaniu fabryka ta rozmieściła wszystkie wydziały zarządu bez rozszerzenia biura.

W innej fabryce niżono poważnie wartość kosztorysową budowy drogą zastosowania agregatów o wysokiej wydajności oraz wprowadzenia technicznych norm i metod produkcji opartych na osiągnięciach przodujących przedsiębiorstw.

Na niektórych budowach nie zakończono dotychczas przeglądu projektów i przeliczowania kosztorysów oraz cen jednostkowych na ceny z r.1950.

Liczne organizacje budowlane osiągnęły duże sukcesy w zakresie obniżenia kosztu budowy.

Weźmiemy np. trust "Bazstroj". Pracownicy tego trustu wykorzystują osiągnięcia budów przodujących w zagadnieniu organizacji robót budowlano-montażowych według typowych założeń technologicznych i harmonogramów dobowych. Umożliwiło to trustowi zmniejszenie zapotrzebowania na siłę roboczą przy budowie domów mieszkalnych do 40 % obniżenia kosztu budowy o 11 % i znaczne przyspieszenie jej wykonania.

Wiele robót budowlano-montażowych zmechanizowano. Tak np. roboty ziemne zmechanizowano w 77 %, wyrządzenie betonu, rozczyn i tłuczenie żwiru - w 100 %, nakładanie betonu w 80,3 %, roboty tynkarskie - w 80,9 %, malarskie - w 66,7 %, załadunkowo-wyładunkowe - w 52,2 %.

W szerokiej skali zastosowano kontenery. W kontenerach przewozi się cegłę, bloki szlakowe, wyroby żelbetowe, rozczyiny i inne materiały używane do murowania ścian. Przeszło 87 % wszystkich materiałów ściennych przewozi się w kontenerach.

Zastosowanie kontenerów do przewożenia materiałów ściennych i robót załadunkowo-wyładunkowych zredukowało zapotrzebowanie siły roboczej przeszło półtorakrotnie, zmniejszyło tłuczenie się cegły z 10 do 1 % i zniżyło koszt własny materiałów w r. 1950 o 482 tys. rb.

Wprowadzenie przedującej techniki umożliwiło trustowi zwiększenie tempa budowy, zmniejszenie jej kosztów i zaoszczędzenie w samym tylko III kwartale 1378 tys. rb.

Trust "Urakolektromontaż" osiągnął zmniejszenie kosztu budowy w ciągu 9 miesięcy 1950 r. o 13,9 %. Więcej uwagi udzielać zaczęły sprawom kosztu budowy zarządy budowlane trustu "Uraktiastrubstroj".

Niemąło jednak jeszcze pozostało takich kierowników budowy, i organizacji budowlanych, którzy do dnia dzisiejszego nie badają przyczyn podrożeń i nie stosują żadnych środków dla obniżenia kosztu budowy. W jednym z trustów podjęto środki dla obniżenia kosztu budowy w r. 1950 dopiero 15 września. Trust nie przewidział konkretnych środków zmierzających do podwyższenia wydajności pracy, zmniejszenia zapotrzebowania siły i obniżenia kosztu budowy. Tak np. trust ten zaplanował oszczędność w wysokości 400 tys. rb. drogą zmniejszenia zużycia materiałów drzewnych i cementu. W jaki sposób i jaką drogą ma się uzyskać te oszczędności - nie wiedzą o tym nawet wnioskodawcy.

Na mocy uchwały rządu koszty ogólne mają być obniżone w budownictwie o 10 %, koszty zaś zaopatrzenia i składowania - o 20 %, lecz nic się o tym nie wspomina w programie środków obniżenia kosztu budownictwa. Natomiast w pracy zarządów budowlanych trustu toleruje się poważną niegospodarność.

W jednym z zarządów budowlanych wskutek braku kontroli zużyto w ciągu dziewięciu miesięcy r. 1950 materiałów na sumę 79.152 rubli większą, niż ustalona norma na daną wielkość robót.

Uchwała rządu stwierdziła poważne braki w planowaniu inwestycji. W spisach tytułów tolerowano rozdrabnianie środków na wiele budów i obiektów włączano do spisów objekty nie posiadające dokumentacji technicznej, przydzielano na objekty przeznaczone do uruchomienia za mało środków do całkowitego ich wykończenia. Wszystko to przedłużało okresy budowy, zwiększało wielkość robót w toku i koszty budowy.

W zakresie budów w okręgu świerdzkowskim włączono do pierwotnie sporządzonych spisów tytułów na rok 1950 znaczną liczbę obiektów nie posiadających dokumentacji technicznej. Jednocześnie dla wielu obiektów przeznaczonych do uruchomienia w r. 1950 nie zabezpieczono niezbędnych dotacji. Obecnie - w toku rewizji spisów tytułów - usunięto w wielu przypadkach braki w planowaniu inwestycji. Pomimo to utrzymuje się jeszcze potępiona przez rząd praktyka rozdrabniania środków na wiele obiektów,

Pracownicy Banku Przemysłowego powinni nieustannie kontrolować koszt budowy, badać przyczyny jego zwiększenia nadmiernego zużycia materiałów, przekroczenia funduszy płać, nadmiernych kosztów ogólnych i wydatków administracyjnych i gospodarczych, oraz stosować we właściwym czasie niezbędne środki dla usunięcia przekroczeń i ścisłego przestrzegania reżimu oszczędności.

Świerdzkowski kanter okręgowy Banku Przemysłowego i jego filie podjęły szereg środków dla wzmocnienia kontroli kosztów budowy. W samym tylko III-in kwartale 1950 r. przeprowadzono 22 kontroli kosztów budowy i 13 kontroli wydatkowania funduszy płać. Przy analizowaniu sprawozdawczości inspektorzy kredytowi zaczęli zwracać więcej uwagi na sprawy kosztów budowy, wydatkowania funduszu płać oraz kosztów ogólnych i wydatków administracyjno-gospodarczych.

Materiały kontroli wykorzystuje się w celu postawienia powyższych spraw wobec kierowników organizacji budowlanych, ich organów nadrzędnych i miejscowych organizacji partyjnych. Przy kontroli budowy pewnej fabryki stwierdzono, że prowadzi się ją szczególnie niezadawalająco. Dyrektor " Głównobumstroja opracował na podstawie materiałów kontrolnych szereg środków dla usprawnienia budowy. W rezultacie sytuacja uległa radykalnej zmianie. Plan III kwartału został w pełni wykonany, koszt zaś budowy zmalał w stosunku do pierwszego półrocza. Na podstawie materiałów Banku

Przemysłowego podjęto środki dla usprawnienia pracy w zarządach budowlanych "trustów Sojuztieplóstroj Jegarszyszachtostroj" Ministerstwa Przemysłu Węglowego, oraz w zarządzie budowlanym Ministerstwa Komunikacji. W celu wzmocnienia kontroli kosztów budownictwa kanter Banku Przemysłowego opracował i wprowadził do praktyki wiele organizacji budowlanych wzorowe typowe środki w zakresie usprawnienia organizacji robót i wykorzystania siły roboczej, zwiększenia stopnia mechanizacji, robót budowlano-montazowych, lepszego wykorzystania mechanizmów, zastosowania wydajnych, materiałów, operatywnych prefabrykowanych elementów i konstrukcji oraz w zakresie przestrzegania reżimu oszczędności i zmniejszenia kosztów ogólnych i wydatków na zaopatrzenie i składowanie.

Należy jednak podkreślić, że kontrola Banku Przemysłowego w zakresie kosztów budownictwa jest jeszcze niegostateczna. Lustracje mają czasem charakter powierzchowny, nie dość głęboko sięga się do przyczyn wysokiego kosztu budowy, nie stosuje się koniecznych środków usunięcia wad budownictwa.

Zadanie filii Banku Przemysłowego polega na tym, by usprawnić kontrolę przebiegu budowy, zwiększyć wymagania w stosunku do organizacji budowlanych, przeprowadzać więcej lustracji w organizacjach budowlanych, dokładniej badać przyczyny wzrostu kosztu budowy i podejmować za pośrednictwem organów nadrzędnych i miejscowej organizacji partyjnych niezbędne środki likwidacji niegospodarności.

Konieczne jest rozszerzać walkę pracowników filii Banku Przemysłowego o wzorowe postawienie kontroli przebiegu budownictwa i obniżenie jego kosztów.

KONTROLA CEN MATERIAŁÓW

I SPRZĘTU PRZY OPŁACIE RACHUNKÓW.

Praktyczny podręcznik dla pracowników
banków finansujących inwestycje.

W s t e p

Poważny udział kosztu materiałów budowlanych w ogólnym koszcie budowy wymaga ze strony pracowników gospodarczych wnikliwego ustosunkowania się zarówno do zagadnienia doboru materiałów jak i najbardziej racjonalnego wyboru miejsca ich wyładowania oraz sposobu ich transportu.

Partia i rząd niejednokrotnie zwracały uwagę pracowników gospodarczych na konieczność obniżenia wydatków na materiały budowlane oraz transport.

W r.1950 już dwukrotnie były obniżone ceny hurtowe na materiały budowlane, metale, drewno, chemikalia, urządzenia technologiczne i sprzęt budowlany oraz taryfy na przewóz ładunków kolejami, transportem wodnym, samochodowym i kołowym.

Banki inwestycyjne mają odpowiedzialne zadanie - jak najostrożniejszej kontroli nad przestrzeganiem przez dostawców i nabywców zatwierdzonych cen.

Komisarz ludowy finansów Z.S.R.R. już w instrukcjach z dnia 27.II.1939 r. Nr 15-20 zalecił placówkom banków inwestycyjnych przeprowadzanie stałej wstępnej kontroli cen przy opłacaniu faktur wystawionych na następujące materiały budowlane i urządzenia techniczne:

1. wszelkiego rodzaju urządzenia,
2. metale czarne,
3. rury stalowe i żeliwne i części do nich,
4. kable i przewody,
5. radiatory, wanny, wentylatory, kaloryfery i t.p. podstawowe przedmioty techniki sanitarnej,
6. samochody, traktory, przyczepy, kombajny i inne maszyny rolnicze,
7. materiały do pokrycia dachów.

8. armatura dla przewodów gazowych, parowych i wodnych,
9. miejscowe materiały budowlane i żużel,
10. standardowe części budowlane, półfabrykaty i konstrukcje metalowe,
11. materiały drzewne,
12. cement,
13. szkło,
14. materiały ogniotrwałe,
15. pokost i farby,
16. materiały okładzinowe,
17. asfalt i gudronit,
18. linoleum,
19. wołók, rogoża i pakuły,
20. wyroby żelazne,
21. meble, o ile stanowią one zasadnicze urządzenia.

Jako urządzenia należy rozumieć zarówno urządzenia montażowe jak i stosowane w budownictwie budowlane maszyny i mechanizmy, a także środki transportowe.

Nie zalicza się do urządzeń narzędzi budowlanych, części zapasowych do sprzętu, naczyń laboratoryjnych, przyrządów badawczych i t.p.

Do standardowych części budowlanych i półfabrykatów należy zaliczać wszelkie typowe części budowlane i półfabrykaty.

Przez asfalt podany w powyższym wyliczeniu należy rozumieć również i materiały bitumiczne, stosowane w budownictwie w ogóle, a przy budowie dróg w szczególności.

W myśl instrukcji komisarza ludowego finansów Z.S.R.R. bankom polecono zwracać uwagę również na momenty gospodarczej działalności budów, jak: wybór rejonu zaopatrzenia i dostawy materiałów, poziom wydatków zaopatrzeniowo-składowych i t.p.

W związku z niewielką listą nazw materiałów i urządzeń, których ceny podlegają obowiązkowej kontroli, zwrócono szczególną uwagę banków na wzmocnienie wszechstronnej kontroli nad przestrzeganiem ustalonych cen.

W tym celu banki powinny:

obserwować systematycznie ustalone ceny wg nowych cenników, zwracać się do odpowiednich organizacji w sprawie zmiany cen ustalonych nieprawidłowo;

- zestawiać i porównywać ceny na te same materiały, wyroby, urządzenia i sprzęt różnych dostawców i przedsiębiorców środki w kierunku zmiany cen nieprawidłowo ustalonych;
- badać rozmiary narzutów organizacji zaopatrzeniowych, ujawniać nieprawidłowości i domagać się ich usuwania;
- przeprowadzać przy lustracji budów dokumentalną kontrolę opłaconych przez banki rachunków za materiały i urządzenia, przewidziane i nieprzewidziane w powyższym wyliczeniu, jak również opłaty przewozów samochodami i transportem kołowym.

Tryb zatwierdzania cen materiałów i urządzeń.

Bankom inwestycyjnym nie wolno opłacać materiałów i urządzeń nabywanych dla kapitalnego budownictwa po cenach wyższych od ustalonych.

W związku z tym banki opłacając faktury powinny stwierdzać czy podane w rachunkach ceny nie są wyższe od cen obowiązujących cenników. Rada Ministrów Z.S.R.R. zatwierdza ceny hurtowe na podstawową standaryzowaną produkcję przedsiębiorstw przemysłowych podlegających ministerstwu ogólno-związkowemu i republik związkowych, a w poszczególnych przypadkach i na produkcję przemysłu republik, krajów i okręgów, wytwarzaną masowo i seryjnie.

Przy zatwierdzaniu cenników cen hurtowych wyrobów przedsiębiorstw podległych ministerstwu ogólno-związkowemu i republik związkowych, z reguły wskazuje się jednocześnie do jakich przedsiębiorstw wytwarzających analogiczne produkcje należy stosować ceny, podane w tych cennikach.

Tak na przykład w cennikach cen hurtowych Ministerstwa Przemysłu Materiałów Budowlanych zatwierdzonych przez Radą Ministrów Z.S.R.R. podano, że ceny cegły, wapna, alabastru, dachówki, materiałów dachowych /ruberoid, papa, pergamin/, produkcji przemysłu szklarskiego, wyrobów azbesto-cementowych /eternit i t.p./, płytki terrakotowe, wyrobów sanitarno-technicznych i żelaznych, ceramicznych /płytki okładzinowe, kafle i t.p./, części standardowych budowy domków, azbestu, grafitu, miki, asfaltu, kaoliny, talku, marmuru - rozciągają się na analogiczną produkcję, wytwarzaną przez przedsiębiorstwa państwowe podległe wszystkim ministerstwom i resortom związkowym, republikańskim i okręgowym.

Hurtowe ceny na wyliczone materiały wytwarzane przez państwowe przedsiębiorstwa rejonowego miejscowego przemysłu, przez spółdzielczość przemysłową i inwalidzką - ustalane są przez rady ministrów związkowych republik, które nie posiadają podziału na okręgi względnie przez okręgowe a także krajowe komitety wykonawcze na poziomie planowanych

**ZAGADNIENIA
INWESTYCYJNE**

w świetle

prasy i literatury ekonomicznej zagranicą

W A R S Z A W A

---

kosztów własnych, lecz na poziomie nie wyższym niż o 20 % od cen hurtowych, zatwierdzonych przez Radę Ministrów Z.S.R.R.

Faktura i sposób jej sporządzania.

Forma faktury była ustalona przez Ludowy Komisariat robotniczo-chłopskiej inspekcji Z.S.R.R. oraz przez Zarząd Banku Państwa Z.S.R.R. i wprowadzona w życie z dniem 1 maja 1931 r./patrz załącznik str.6/.

Zasadniczymi elementami faktury są: nazwa dostawcy, nazwa płatnika, ich adresy, nazwa banków, w których posiadają rachunki dostawca i płatnik, numery i data rachunków, miejsce wysyłki lub odbioru oraz miejsce przeznaczenia towarów, dokładna nazwa dostarczanego towaru, jego ilość, cena za jednostkę, suma rachunku i uzasadnienie podanych w fakturze cen i narzutów.

Na mocy instrukcji Komisarza Ludowego Finansów Z.S.R.R. z dnia 10 lipca 1939 r. "O sposobie sporządzania faktur w zakresie inwestycji" w celu uproszczenia kontroli ze strony płatników i banków nad przestrzeganiem ustalonych cen przy rozliczeniach za dostawy materiałów i urządzeń dla inwestowanych budowli, faktury powinny zawierać:

- nazwa towaru ściśle wg nomenklatury podanej w cennikach, katalogach lub specjalnych zarządzeniach dotyczących zatwierdzania cen na materiały i urządzenia/nazwa, gatunek, marka, typ, wymiar i t.p./; jednostkę miary przyjętą w cennikach /tona, kilogram, met sztuca i t.p./, ilość towaru;
- wyjściową cenę ustaloną przez producenta towaru, a zatwierdzonej do celów zużycia towaru w przemyśle, albo cenę średnio-ważoną, ustaloną dla jednostki towaru przy zbyciu jego ze składu organizacji zaopatrzenia oraz koszt całkowity wykazany w fakturze na dany towar;
- narzuty na cenę hurtową na rzecz organizacji zaopatrzenia lub zbytu;
- koszt tary i zapakowania, jeśli wydatki te nie są wliczone do ceny zbytu towaru;
- odległość i koszt przewozu towaru samochodami lub transportem kołowym do stacji lub przystani załadowania.

W tych przypadkach gdy faktura nie zawiera żądania uszczenia należności za transport samochodowy i kołowy, należy w punkcie 23 formularza faktury zaznaczyć: "Bez transportu samochodowego i kołowego", lub "koszt przewozu wliczono w cenę zbytu";

- koszt załadowania i wyładunku towaru, koszt transportu kolejowego lub wodnego z powołaniem się w punkcie 21 faktury na list przewozowy kolejowy lub żeglugi wodnej.

W punkcie 26 formularza faktury podaje ~~się~~

- oddzielnie podstawą ustalenia ^{wyjściowej} ceny zbytu /hurtowej/ i oddzielnie podstawą ustalenia wszystkich narzutów z dokładnym powołaniem się na właściwy cennik /rozdział, dział, stronę/ lub na specjalne zarządzenie w sprawie zatwierdzenia ceny na materiały lub urządzenia oraz w sprawie zatwierdzenia narzutów do cen przez organa do tego uprawnione.

Dokumenty rozliczeniowe /zlecenie inkasowe, faktura/, dotyczące opłaty materiałów i urządzeń, nabywanych dla celów inwestycyjnych, zaopatruje się stemplem "Inwestycje", zgodnie z instrukcją Nr 7 Banku Państwa z dnia 11.VIII.1945 r.

Koszty transportu.

Banki nie sprawdzają wydatków za przewóz towarów kolejami, transportem rzeczonym i morskim, wykazanych w fakturach, i wydatki te pokrywane są na podstawie powołanych w fakturach dokumentów transportowych /listów przewozowych/.

W przypadku wątpliwości co do prawidłowego podania w fakturze kosztów transportu, bank jest uprawniony do żądania od nabywcy towaru przedstawienia listów przewozowych celem zapoznania się z nimi.

Sprawdzanie cen na materiały i sprzęt przy opłaceniu faktur.

Przedsiębiorstwa przemysłowe zbytu swej produkcji innym przedsiębiorstwom przemysłowym jak również przedsiębiorstwom transportowym i rolniczym oraz organizacjom budowlanym, handlowym i spółdzielczym - powinny realizować według obowiązujących po dniu 1 lipca 1950 r. cenników cen hurtowych z doliczeniem podatku od obrotu w zakresie wyrobów obciążonych tym podatkiem.

Placówki banków inwestycyjnych oraz placówki Banku Państwa, wykonujące zlecenia banków inwestycyjnych w zakresie finansowania inwestycji, powinny opłacać faktury za materiały i urządzenia, wyszczególnione na stronach 1 i 2 dopiero po uprzednim sprawdzeniu prawidłowości cen, podanych w rachunkach.

Obowiązkowemu sprawdzaniu podlegają ceny na materiały i urządzenia dostarczane przez organizacje zaopatrzeniowe, a opłacane z rachunków finansowania budownictwa, rachunków rozliczeniowych z tytułu budownictwa, rachunków rozliczeniowych i rachunków z zaliczek organizacji budowlanych i remontowych oraz rachunków specjalnych z tytułu kapitalnego remontu,

W z ó r f a k t u r y

1. Dostawca

2. Adres

Adres telegraficzny

Telefon

3. Rachunek rozliczeniowy N. w banku w .....

4. Nadawca towaru i jego adres m.

6. Odbiorca towaru i jego adres

5. Do zlecenia inkasowego

7. Akceptowano

Nr. z dnia

.....
/podpis i data instytucji/

8. Data otrzymania

9. Zamówienie N..... z dn. ....19...r. 10. Rachunek Nr z dn. 1 zlecenie

11. Płatnik i jego adres

12. Rk rozliczeniowy Nr..

13,

Kwota rachunku

Według ceny rozliczeniowej

Różnica przypadająca dla trustu wzgl. zjednoczenia

14. Bank

Potrącenia Min. Fin. Z.S.R.R.

15. Zamawiający /nabywca/.

Razem cena sprzedażna

17. Do stacji 18. Ze stacji

16. Adnotacja o opłaceniu

19. Wysyłka

20. Rodzaj wysyłki

22. Opakowanie

21. Kwit /list przewozowy Nr - /

22. Ilość pak 22. Waga

23. Uzupełnienie

24. Nazwa Jednostka miary 24. Ilość 24. Cena 25. Suma

26. Podstawa zatwierdzenia ceny.

Zgodnie z instrukcją Banku Przemysłowego filie tego banku obowiązane są kontrolować ceny materiałów i urządzeń, nabywanych przez organizacje technicznego zaopatrzenia, które posiadają w tym banku swoje konta. Faktury tych organizacji technicznego zaopatrzenia na sprzedawane budowlane materiały i urządzenia są opłacane przez filie Banku Przemysłowego bez kontroli cen.

Celem przyspieszenia opłaty faktur za materiały i urządzenia, a tym samym przyspieszenia rotacji środków obrotowych Bank Przemysłowy przeprowadza kontrolę cen po porozumieniu z niektórymi ministerstwami przemysłowymi w siedzibie dostawców.

Filie Banku Przemysłowego właściwe dla siedziby dostawców przyjmują do sprawdzenia cen faktury, wystawione na płatników, którzy są finansowani przez Bank Przemysłowy lub na jego zlecenie przez Bank Państwa.

Podane w fakturach ceny hurtowe sprawdzane są według obowiązujących cenników cen hurtowych na podstawie uwidocznionej w fakturach ścisłej charakterystyki towaru.

O ile faktura nie zawiera ścisłej charakterystyki towaru przytoczonej w cenniku, nie podlega opłaceniu przez Bank.

Na przykład: Przedstawiona do zapłaty faktura za stalowe dwuteówki - o treści: "dwuteówki Nr 55-10 t. po 469 rubli za t. razem 4.690.- rub." nie może być opłacona, bowiem ceny tych dwuteówek ustalone są w zależności od ich profilu, gatunku i rodzaju stali.

Faktury zamiejscowe powinny zawierać powołanie się na dokumenty wyładunku (kolejowe listy przewozowe). Brak w fakturze powołania się na dokumenty wyładunku świadczyć może, że wystawienie faktury nie odpowiada faktycznemu wyładunkowi i dlatego nie podlega opłacie nawet w tym przypadku, kiedy płatnik wyraziłby zgodę na jej pokrycie.

Nieposiadanie przez bank odpowiedniego cennika, niezbędnego dla sprawdzenia cen na materiały i urządzenia podanych w fakturach dostawców, nie może stanowić dla banku podstawy do odmowy opłacenia faktury, wystawionej zgodnie z wymaganiami ^{trybu} ustalonego sporządzania faktur.

W tych przypadkach faktury opłacane są bez kontroli cen i na fakturach zaznacza się, że ceny nie są sprawdzane z powodu braku niezbędnego cennika.

Bank jednak w trybie kontroli następnej sprawdza drogą interpelacji dane na które powołuje się rubryka 25 faktury.

Bank nie jest upoważniony do zwrócenia nieopłaconej faktury tylko dlatego, że punkt 26 /podstawa zatwierdzonej ceny/ nie został wypełniony, o ile faktura zawiera ścisłą charakterystykę materiałów lub urządzeń, na podstawie której można skontrolować ceny według posiadanych w banku cenników.

W fakturach przedsiębiorstw-producentów nie są dopuszczalne żadne dopłaty do ^{wyściewych} cen zbytu (hurtowych) z wyjątkiem kosztów, przewozu towarów, tary i opakowania (jeśli nie są wliczone w cenę hurtową).

Dlatego też faktury, w których oddzielnie podano wszelkiego rodzaju dodatkowe koszty, na przykład: podatek obrotowy, koszty zaopatrzenia się w towar, magazynowanie, układanie w stosy lub sagi, mycie, zysk przedsiębiorstwa przemysłowego i inne, powinny być odrzucone jako wystawione nieprawidłowo.

Koszt tary i opakowania nie wliczony w cenę hurtową towaru podaje się w fakturze w oddzielnej pozycji.

Koszty przewozu towaru samochodami lub transportem kołowym obliczane są w fakturach według obowiązujących taryf. W punkcie 23 faktury podaje się odległość przewozu, numer samochodu ciężarowego oraz numer karty jazdy szofera względnie woźnicy.

Faktury na materiały, produkowane i dostarczane przez pomocnicze przedsiębiorstwa budów i organizacji wykonawczych, które posiadają rachunki w placówkach Banku Państwa, sprawdzane są przez banki inwestycyjne w analogicznym trybie jak i faktury przedsiębiorstw przemysłu państwowego i opłacane są według cen nie przekraczających hurtowych cen ustalonych dla przemysłu państwowego.

Zgodnie z "Przepisami wykonywania przez filie Banku Państwa zleceń banków specjalnych" Nr 18 faktury dostawców zamiejscowych na jakikolwiek towar, wystawione według cen za wysokich, nie powinny być opłacane, a są wciągane do kartoteki banku.

W tych przypadkach kiedy przedstawione bankowi do zapłaty faktury dostawców zamiejscowych opiewają na różne towary, z których część wyceniona jest prawidłowo, ceny zaś innych są za wysokie, a od płatnika nie wpłynęło w ustalonym terminie oświadczenie o częściowym akceptowaniu faktury, banki powinny wykreślać z faktur towary za wysoko wycenione i opłacać faktury tylko za te towary, których ceny są zgodne z obowiązującymi cennikami.

Bank płatnika - z upływem terminu odmowy akceptowania faktury - zawiadamia bank dostawcy o nieopłaceniu towarów wycenionych zbyt wysoko.

Faktury miejscowych dostawców towaru, wystawione poza wysokich cenach, bezzwłocznie są zwracane dostawcom, w celu ich przerobienia.

W celu przywiązania rozliczeń pomiędzy dostawcami a nabywcami, w razie stwierdzenia faktu zawyżenia cen w dokumentach przedstawionych bankowi do opłaty placówki banków inwestycyjnych mają zlecone opłacać akceptowane przez nabywcę zlecenia inkasowe dostawców jedynie do wysokości kwoty przyjętej przez bank w wyniku dokonanej kontroli dokumentów, to jest po potrąceniu nadwyżek.

W tym samym dniu kiedy przeprowadzono kontrolą dokumentów, banki obowiązane są zawiadomić pisemnie dostawców i nabywców o wszystkich zmianach, dokonanych przez bank w sumie faktury, przedstawionej bankowi do zapłaty.

Bank opłacając dokumenty w sumie przez niego przyjętej powinien wszystkie egzemplarze zleceń inkasowych zaopatrzyć w odpowiednią pieczęć albo adnotację z podaniem kwoty, o jaką zmniejszono sumę zlecenia oraz z podaniem sumy podlegającej opłacie. Adnotacja ta powinna być podpisana przez naczelnika działu finansowania budownictwa oraz starszego inspektora.

Organizacja kontroli cen podanych w fakturach.

Kontrola cen na materiały i urządzenia w fakturach dostawców dokonywana jest w placówkach banków inwestycyjnych przez inspektorów kontroli cen lub przez specjalne biuro. W placówkach banków inwestycyjnych, które nie posiadają inspektorów kontroli cen, sprawdzanie cen powierza się jednemu z inspektorów działu kredytowego, który wykonuje prace pod kierunkiem inżynierjno-technicznego personelu banku.

Inspektor, któremu powierzono kontrolę cen materiałów i urządzeń jest obowiązany:

- utrzymywać w należytych porządku posiadane przez bank cenniki, informacje i wytyczne zarządu banku, zarządzenia ministerstw i resortów, dotyczące zatwierdzenia cen hurtowych /stałych i przejściowych/, zbiory taryf transportowych, uchwały rządu o wysokości narzutów organizacji zbytu i zaopatrzeniowych;
- badać podane w cennikach warunki sprzedaży materiałów i urządzeń, wpływające na wysokość cen /franco, dopłaty i bonifikaty, wliczenie do cen hurtowych kosztu tary i opakowania i t.p./;

- śledzić zmiany i skreslenia cen w cennikach na różne materiały i urządzenia;
- sporządzać dla ułatwienia swojej pracy kontrolnej oddzielne karty dla każdego materiału i urządzenia z podaniem strony i wskaźników cenników oraz uwidaczniać na nich zmiany cen.

Przystępując do sprawdzenia cen podanych w fakturach na materiały i urządzenia, inspektor jest obowiązany stwierdzić, czy płatnik jest klientem banku, czy wszystkie elementy faktury są prawidłowo podane tak, aby można było określić sumę rachunku, a mianowicie: nazwa towaru i jego charakterystyka /marka, typ, gatunek t.p./, jednostka miary odpowiadająca przyjętej w cenniku /tona, metr, metr kwadr., metr kub., sztuka, komplet i t.p./, ilość jednostek towaru, cena za jednostkę, uzasadnienie ceny w punkcie Nr 26 z powołaniem się na cennik, uchwałę rządu, zarządzenie ministra i t.p., wysokość narzutu organizacji zbytu i zaopatrzenia ze wskazaniem przez kogo i kiedy zostały zatwierdzone. Pozostałe elementy faktury sprawdzane są przez pracowników księgowości banku.

Inspektor sprawdzający ceny za materiały i urządzenia powinien stwierdzić prawidłowość ich według dokumentów, wskazanych w punkcie 26 i zgodność tych cen z charakterystyką towaru podaną w fakturze.

Równocześnie ze sprawdzeniem prawidłowości cen podanych w fakturze należy wyjaśnić, czy cena dotyczy przedsiębiorstwa-dostawcy towaru oraz sprawdzić czy w fakturze powołano się na dokumenty transportowe.

W rachunkach organizacji zbytu i zaopatrzenia oprócz prawidłowości cen na materiały i urządzenia, powinny być sprawdzane również narzuty, ich wysokość i podstawę oraz przestrzeganie ustalonego trybu stosowania tych narzutów.

Sprawdzone rachunki, które bank opłaca w pełnej sumie na jaką opiewają, zaopatruje się stemplem: "Ceny sprawdzone".

Jeśli ceny, podane w prawidłowo wypełnionym rachunku nie mogą być sprawdzone z powodu nieposiadania przez bank niezbędnych cenników lub zarządzeń ministra, bank opłaca rachunek bez sprawdzenia cen i zaopatruje go pieczęcią: "Bez uprzedniej kontroli cen".

Następnie bank podejmuje kroki^w sprawdzenia podstawy ustalenia cen, powołanej w punkcie 26 faktury.

W przypadku częściowej opłaty faktury, po przeprowadzeniu kontroli cen, bank zaopatruje zlecenie inkasowe w pieczęć ze wskazaniem sumy

o jaką zmniejszono to zlecenie oraz sumy które bank przyjął do zapłaty.

"W tym przypadku obowiązkiem banku jest zawiadomienie dostawcy i odbiorcy o wszystkich poświadczonych przezeń zmianach w złożonych mu do zapłacenia dokumentach".

Bank nie opłaca faktur za materiały i urządzenia, jeśli są one wystawione na osoby prywatne, jeśli nie podano podstawy, wykazanych w fakturach cen - a bank nie może sprawdzić ich prawidłowości, jak również jeśli w fakturach nie podano dokładnej nazwy towarów i ich charakterystyki /typ, marka, gatunek, wielkość, jednostka miary/. Takie faktury bank bezzwłocznie zwraca dostawcom.

Bank Przemysłowy w porozumieniu z niektórymi ministerstwami przemysłowymi przeprowadza kontrolę cen materiałów i urządzeń w siedzibie dostawców, jeśli te materiały i urządzenia dostarczane są budowom i organizacjom wykonawczym przez przedsiębiorstwa oraz organizacje zbytu i zaopatrzenia tych ministerstw.

Filie Banku Przemysłowego przyjmują te faktury dla przeprowadzenia kontroli cen za pokwitowaniem w książce dostawcy, specjalnie założonej dla ich rejestracji.

Faktury przedstawione filiom Banku Przemysłowego dla wstępnej kontroli cen powinny zawierać wszystkie elementy ustalone w formularzu faktury.

W przypadkach koniecznych dostawca na żądanie filii Banku Przemysłowego załącza do faktury dokument, potwierdzający ustalone ceny.

Pracownik filii Banku Przemysłowego po sprawdzeniu cen stempluje fakturę i kładzie swój podpis, potwierdzając pieczęcią Banku z godłem państwa.

Faktury złożone w Banku Przemysłowym powinny być sprawdzone w ciągu 24 godzin i zwrócone upoważnionemu przedstawicielowi dostawcy za pokwitowaniem w specjalnej książce rejestracyjnej, po czym dostawca w zwykłym trybie oddaje sprawdzone faktury na inkaso do banku, w którym posiada swój rachunek rozliczeniowy.

Filie Banku Przemysłowego właściwe dla siedziby płatnika opłacają faktury zaopatrzone stemplem o dokonanej kontroli cen w siedzibie dostawcy, nie przeprowadzając ponownego sprawdzenia cen, jeśli nie ma innych przeszkód ^{do} opłacenia faktury.

Filie Banku Przemysłowego właściwe dla siedziby dostawców przyjmują do sprawdzenia cen tylko te faktury, które są wystawione na płatników finansowanych przez Bank Przemysłowy lub też Bank Państwa na zle-

cenie Banku Przemysłowego.

Faktury wystawione na innych płatników nie są przyjmowane do kontroli przez filie Banku Przemysłowego.

S a n k c j e.

Państwowe /w tej liczbie budżetowe/ i spółdzielcze organizacje i przedsiębiorstwa płacą bankowi karę w wysokości 5 % od sumy zlecenia inkasowego z tytułu wystawienia tego zlecenia, o ile nie nastąpił faktycznie wyładunek towaru, lub nie świadczono usług, a także o ile nie dokonano dostawy towaru /rachunek bez pokrycia towarowego/. O wszelkich takich wypadkach bank jest obowiązany zawiadomić prokuraturę, w celu pociągnięcia winnych do odpowiedzialności.

Brak pokrycia towarowego faktury, stwierdza bank na podstawie zawiadomienia płatnika sprawdzonego przez bank obsługujący dostawcę.

Tryb ściągania kar jest ustalony w rozdziale IV postanowień o karach ujętych w okólniku Zarządu Banku Państwa z dnia 8 grudnia 1936r. W myśl tych postanowień bank ściągający kary zawiadamia klienta, podając uzasadnienie podstawy, nałożenia kary. Kierownik banku rozpatruje wniesione przez organizację sprzeciwy, odnośnie nałożenia kary i wydaje decyzję. Jeśli organizacja nie złoży sprzeciwu w ciągu 3 dni od daty otrzymania zawiadomienia o nałożeniu kary, bank spisuje z rachunku organizacji kwotę wymierzonej kary.

Państwowe i spółdzielcze organizacje i instytucje, które zapłaciły karę za złożenie faktury bez dostarczenia towaru, są obowiązane ściągnąć całą, względnie część sumy kary od pracowników, którzy w danym przypadku zawinili.

Kwota wymierzonej kary płacona bankowi przez organizacje i instytucje gospodarcze musi wynosić minimum 25 rubli. Jeśli wysokość kary okaże się mniejsza od ustalonego minimum, to ściąga się ją w kwocie 25 rubli. Kwoty wpływające z tytułu kar zaliczane są na rachunek różnych dochodów.

Kary wypłaca się z sum preliminarza wydatków administracyjnych i w sprawozdaniu z wydatków administracyjnych umieszczane są w oddzielnej pozycji: "kary wypłacone z tytułu nieprzestrzegania przepisów o obiegu dokumentów".

Obowiązek ściągania należnych bankowi kar spoczywa na głównych księgowych banków. Główny księgowy może być za nieściągnięcie należ-

nych bankowi kar administracyjnie ukarany, jak za niewykonanie ciężących na nim obowiązków. Żądanie uiszczenia kary powinno nastąpić nie później niż po upływie 6 miesięcy od chwili przekroczenia, za które ściąga się karę.

W związku z powyższym należy zaznaczyć, że jeszcze w dniu 26 października 1931 r. i 26 lutego 1933 r. XXXV i XLIII plenum Najwyższego Sądu Z.S.R.R. wyjaśniło, że wystawianie faktur bez rzeczywistej wysyłki towarów, lub bez rzeczywistego świadczenia usług, powtórne wystawianie faktur na tę samą partię towarów, lub za tę samą usługę, świadome akceptowanie tego rodzaju faktur, nie opartych na towarze, a także akcept nie dokonany we właściwym terminie - wszystko to należy we wszystkich przypadkach kwalifikować jako przestępstwo służbowe.

Pociąganie urzędników do odpowiedzialności karnej można w tym przypadku, jeśli uprzednio w tej samej sprawie zastosowano w organizacji gospodarczej środki dyscypliny kredytowej, lub też nałożono na przedsiębiorstwo karę.

A r b i t r a ż

Na mocy instrukcji Państwowego Arbitrażu przy Radzie Komisarzy Ludowych Z.S.R.R. z dnia 17 września 1940 r. organa Państwowego Arbitrażu nie powinny przyjmować do rozstrzygnięcia powództwa z tytułu rachunków, których w trybie pełnienia kontroli finansowej banki inwestycyjne nie opłaciły wskutek ujawnionego wyolbrzymienia cen za dostarczone towary lub świadczone usługi.

Z zażaleniami na czynności banków inwestycyjnych dostawcy powinni zwracać się w trybie administracyjnym do kierownika placówki banku, nadrzędnej władzy banku lub do Ministerstwa Finansów Z.S.R.R.

Sprawy o ściągnięcie na rzecz powoda należnych mu sum za dostarczone materiały i urządzenia oraz za świadczone usługi przyjmuje Państwowy Arbitraż do rozpatrzenia tylko wówczas, o ile przedtem zostały przez powoda poczynione kroki ku otrzymaniu należnej mu kwoty za pośrednictwem banku.

Zdarzają się jednak przypadki, gdy powód, nie zwracając się do nadrzędnego organu banku w sprawie otrzymania należnej mu sumy, zwraca się do organów Państwowego Arbitrażu, a ten ostatni przyjmuje sprawę do rozpatrzenia, wydaje orzeczenie oraz poleca ich wykonanie. W tych przypadkach, jeśli rozstrzygnięto sprawę z pogwałceniem wymienionej wyżej instrukcji Państwowego Arbitrażu przy Radzie Ministrów ZSRR, kierownik banku powinien bezzwłocznie po otrzymaniu polecenia złożyć sprzeciw w trybie nadzoru i prosić o uchylenie decyzji, zgłaszając go:

- arbitrowi Państwowego Arbitrażu przy okręgowym /krajowym/, miejskim Komitecie wykonawczym - na decyzję tegoż Arbitrażu;
- do prezydium okręgowego /krajowego/ miejskiego komitetu wykonawczego - na decyzję głównego arbitra Państwowego Arbitrażu przy tymże Komitecie;
- do Rady Ministrów republiki związkowej - na decyzję prezydium okręgowego /krajowego/ miejskiego komitetu wykonawczego.

W tych przypadkach kiedy miejscowe organa arbitrażowe rozpatrują sprawy na polecenie Państwowego Arbitrażu przy Radzie Ministrów Z.S.R.R. lub Państwowego Arbitrażu przy Radzie Ministrów republik związkowych, nadzór nad tymi decyzjami realizowany jest odpowiednio albo przez Państwowy Arbitraż przy Radzie Ministrów Z.S.R.R. lub przez Państwowy Arbitraż przy Radzie Ministrów związkowych republik:

- do głównego arbitra na decyzję arbitra resortowego arbitrażu;
- do kierownika resortu /ministra/ na decyzję głównego arbitra resortowego arbitrażu.

Bank jest uprawniony wstrzymać wykonanie polecenia Państwowego Arbitrażu tylko w przypadku bezwzględnego złożenia tego rodzaju oświadczeń. Oświadczenie powinno opierać się na bezspornych faktach, świadczących o ^{tym} że decyzja Państwowego Arbitrażu lub też arbitra była powzięta z naruszeniem powołanej wyżej instrukcji Państwowego Arbitrażu.

Oświadczenie powinno zawierać prośbę o wstrzymanie wykonania polecenia.

W razie otrzymania od banku zawiadomienia, że ściągnięcie kwot, przewidzianych poszczególnymi decyzjami i poleceniami arbitrażu, nie są zgodne z przepisami, dotyczącymi finansowania inwestycji, główni arbitrzy sprawdzają prawidłowość powyższych decyzji, w razie konieczności - z udziałem przedstawiciela banku i zainteresowanych stron.

